

Nr 321.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1921.

Godkänd av andra kammaren den 14 juni 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoktets utlåtande nr 30 och memorial nr 41.)

Till Konungen.

A. **Det civila pensionsväsendet.**

1:o) I en den 11 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 274, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att en var av förutvarande lärarinnorna Alma Helena Franciska Ahlström, född Åkerlund, Ida Mariana Charlotta Clara Fogelklou, Jenny Maria Wilhelmina Fogelklou, Syster Hedvig Martina Jeanette av Klercker, Alice Maria Sofia Löthner, Anna Regina Maria Karolina Palén, Olfrida Charlotta Peterson, Ida Juliana Charlotta Lovisa Rignell, född Fock, och Sigrid Elisabet Sjöstedt må utan hinder därav, att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor, kunna för tid efter utgången av år 1920 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt de i berörda kungörelse angivna grunder med de ändringar däri, vilka må komma att beslutas av 1921 års riksdag.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 321—323.

Under erinran att de två senaste årens riksdagar beviljat tilläggs-pensioner åt vissa förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, att utgå efter enahanda grunder som de här föreslagna och utan hinder därav att ifrågavarande f. d. befattningshavare icke uppfyllt alla för tilläggs-pensions erhållande stadgade villkor, får riksdagen, som vid granskning av Eders Kungl. Maj:ts förslag icke funnit anledning till erinran mot detsamma, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

2:o) I en den 18 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 275, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen föreskriva, att beträffande familjepensionering för chefen för skolöverstyrelsens statistiska avdelning skola gälla enahanda bestämmelser, som i nämnda avseende äro gällande i fråga om skolöverstyrelsens chef och ledamöter.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

B. **Det militära pensionsväsendet.**

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 221, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. musikfanjunkaren i Kalmar regemente, f. d. musiksergeanten av 1:a klassen vid samma regemente G. H. Hjert må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,130 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

4:o) I en till riksdagen den 18 mars 1921 avlåten proposition, nr 223, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. fanjunkaren vid Dalregementet, kon-

stapeln vid fästningspolisen å Karlsborg B. K. Boman må från och med den tidpunkt, då han ånyo tillträder honom såsom f. d. fanjunkare tillkommande pensionsförmån, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 910 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 20 augusti 1919 angående grunder för pensionsförbättring för viss personal vid armén och utgå från anslag, som för beredande av sådan pensionsförbättring beviljats eller kan komma att beviljas.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

5:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen ville medgiva, att en var av vaktkonstapelsänkorna Sofia Amalia Björk, född Fahrman, och Ellen Elvira Jonsson, född Karlsson, må, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från och med den 1 januari 1921 å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor, ävensom att änkan Jonssons tre i hennes äktenskap med Jonsson födda söner må från och med samma tid äga att uppbära årligt understöd till samma belopp, som i § 9 av reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa bestämts för delägares efterlevande änka och barn, samt i övrigt i enlighet med i nämnda reglemente stadgade grunder.

Riksdagen har vid flera föregående tillfällen beviljat pensioner av statsmedel åt efterlämnade änkor och barn efter avlidna vaktkonstaplar i fångvårdens tjänst, vilka vid sin död icke varit delaktiga i civilstatens änke- och pupillkassa. På grund härav har riksdagen medgivit, att sådan pension beredes även änkan Björk samt änkan Jonsson och hennes minderåriga söner. Pensionerna hava, såsom tillförne i liknande fall skett, bestämts till 240 kronor årligen.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit,

a) att vaktkonstapeln Jöns Persson Björks änka Sofia Amalia Björk, född Fahrman, må, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundrafyrtio kronor; samt

b) att vaktkonstapeln Carl Johan Jonssons änka Ellen Elvira Jonsson, född Karlsson, och makarnas tre omyndiga söner må, i enlighet med grunderna i §§ 7—11 av Eders Kungl. Maj:ts reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundrafyrtio kronor.

II. Ang. försvarsdepartementet.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 11 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 184, föreslagit riksdagen medgiva, att köksbiträdet vid flottans sjukhus i Karlskrona Agnes Eleonora Jonasson må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin syssla, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 350 kronor.

På de i åberopade statsrådsprotokollet anförda skäl har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

7:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »det riksdagen ville medgiva, att förestånderskan vid sjömanskårens tvättinrättning i Karlskrona Gunilla Svensson må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från nämnda anställning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 500 kronor».

Av tillgängliga handlingar har riksdagen inhämtat, att änkan Svensson, som är född den 8 augusti 1848, under 10 år i egenskap av månadslönare varit anställd såsom förestånderska vid sjömanskårens tvättinrättning i Karlskrona och därvid under de senaste åren åtnjutit en avlöning av 125 kronor i månaden, varå jämväl utgått dyrtidstillägg; att hon före anställningen såsom månadslönare under 28 år för kronans räkning utfört tvätt efter en prislista, som fastställts av förvaltningsdirektionen i Karlskrona, och därvid själv avlönat tvättbiträden; samt att hon numera med utgången av sistlidna januari nödgats till följd av sjuklighet, som hon ådragit sig i arbetet, lämna sin berörda anställning i kronans tjänst.

Såsom av det ovanstående framgår, har änkan Svensson visserligen under endast jämförelsevis kort tid varit anställd såsom månadslönare. Men då hon även dessförinnan under en lång följd av år utfört arbete för kronans räkning, finner riksdagen det vara med billighet överens-

stämmande, att hon på sin ålderdom beredes något understöd av allmänna medel. Riksdagen har också tidigare i några liknande fall beviljat sådant understöd. Vidkommande storleken av understödet, har detta, med hänsyn till änkan Svenssons jämförelsevis korta tjänstetid såsom månadslönare, likväl icke ansetts böra sättas högre än till 350 kronor årligen, eller samma belopp, som av 1912 års riksdag beviljades en tvättförestånderska vid flottans sjukhus i Karlskrona, vilken under en tid av 50 år varit anställd i egenskap av daglönare. Understödet har anvisats från allmänna indragningsstaten att utgå från och med den 1 februari 1921.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förra förestånderskan för sjömanskårens tvättinrättning i Karlskrona änkan Gunilla Svensson, född Erikdotter, må från och med den 1 februari 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundrafemtio kronor.

8:o) I en till riksdagen den 4 mars 1921 avlåten proposition, nr 131, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att en var av tygarbetarna vid Stockholms tygstation Olof Åkesson Thelander och Johan Daniel Carlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, varför riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 132, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att hästskötaren vid Utnäslöts remontdepå Karl Fritiof Almqvists änka, Alma Helena Almqvist, född Hane, må från och med den 1 juli 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 133, föreslagit riksdagen medgiva, att förre verkmästaren vid kronobageriet i Karlsborg Ernst Wilhelm Boustedts änka, Lovisa Boustedt, född Jansson, må från och med den 1 augusti 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har förty bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

11:o) I en den 4 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 134, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid Vendes artilleriregemente Måns Bosson Boman Albins änka, Bengta Albin, född Andersson, må från och med den 1 januari 1921 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

12:o) I en till riksdagen den 11 mars 1921 avlåten proposition, nr 185, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att skrädderiarbetaren vid Skånska dragonregementets intendenturverkstäder Andreas Wallgren må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 500 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

13:o) I en till riksdagen avlåten, den 11 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 194, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att en var av nedannämnda arbetare och f. d. arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med den 1 april 1921 under sin återstående livstid å allmänna in-

dragningsstaten uppbära pension med följande belopp för år räknat, nämligen maskinarbetarna Johan Hjalmar Johansson, Carl August Hedlund och Carl Johan Larsson, filaren Carl Johan Skog, maskinarbetaren Johan Arvid Hedin, stockmakaren Adolf Fredrik Flodström, smörjaren Carl Otto Eriksson, maskinarbetaren Olof Vilhelm Olsson, blånaren Per Fredrik Söderström, betaren Anders Hansson, besiktningsmannen Anders Bergqvist, maskinarbetarna Johan Albert Andersson, Mattias Hildebrand och Peter Andersson, portvakten Erik Gustaf Eriksson, maskinarbetaren Anders Fredrik Carlsson och förmannen Per Alrik Norgren med 600 kronor samt maskinarbetaren Viktor Eriksson, filaren Johan Mauritz Öberg, maskinarbetaren Göran Eriksson, snickaren Olof Nilsson, handräckningsarbetaren Carl Erik Pettersson, maskinarbetaren Alfred Persson, brungöraren Johan Fredrik Björk, handräckningsarbetaren Lars Johan Jakobsson, maskinarbetaren Carl August Eriksson, filaren Axel Robert Lindström, maskinarbetarna Per Sundqvist, Sven Gustaf Andersson, Anders Essman och Carl Oscar Ölander, besiktningsmannen Wilhelm Wivegg, filaren Carl Oskar Olsson och maskinarbetaren Johan Erik Carlsson med 500 kronor ävensom f. d. arbetarna Nils Reinhold Nordberg och Erik Gustaf Carlsson med 400 kronor.

I en till riksdagens bankoutskott ställd, den 11 april 1921 dagtecknad skrivelse har arméförvaltningens artilleridepartement — med förmälan att styresmannen nu ifrågasatt, att en av de arbetare, vilka i propositionen föreslagits till erhållande av pension, maskinarbetaren Alfred Persson, skulle undantagas från den föreslagna pensioneringen, och därjämte tillkännagivit, att arbete vid faktoriet skulle fortfarande kunna beredas honom — efter samråd med chefen för försvarsdepartementet hemställt, att utskottet icke måtte föreslå Alfred Persson till erhållande av pension.

Med hänsyn till vad sålunda upplysts har bemäde Alfred Persson nu icke ansetts böra ifrågakomma till erhållande av pension. Vad angår Eders Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Riksdagen vill i detta sammanhang erinra, att riksdagen tidigare i liknande fall beviljat pensioner, beräknade efter samma grunder som de här föreslagna.

Riksdagen får sålunda anmäla,
att riksdagen, i anledning av förevarande proposition, medgivit att en var av nedannämnda arbetare och före detta arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori må från och med den 1 april 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension med följande belopp för år räknat, nämligen maskinarbetarna Johan Hjalmar

Johansson, Carl August Hedlund och Carl Johan Larsson, filaren Carl Johan Skog, maskinarbetaren Johan Arvid Hedin, stockmakaren Adolf Fredrik Flodström, smörjaren Carl Otto Eriksson, maskinarbetaren Olof Vilhelm Olsson, blånaren Per Fredrik Söderström, betaren Anders Hansson, besiktningsmannen Anders Bergqvist, maskinarbetarna Johan Albert Andersson, Mattias Hildebrand och Peter Andersson, portvakten Erik Gustaf Eriksson, maskinarbetaren Anders Fredrik Carlsson och förmanen Per Alrik Norgren med 600 kronor samt maskinarbetaren Viktor Eriksson, filaren Johan Mauritz Öberg, maskinarbetaren Göran Eriksson, snickaren Olof Nilsson, handräkningsarbetaren Carl Erik Pettersson, brungöraren Johan Fredrik Björk, handräkningsarbetaren Lars Johan Jakobsson, maskinarbetaren Carl August Eriksson, filaren Axel Robert Lindström, maskinarbetarna Per Sundqvist, Sven Gustaf Andersson, Anders Essman och Carl Oscar Ölander, besiktningsmannen Wilhelm Wivegg, filaren Carl Oskar Olsson och maskinarbetaren Johan Erik Carlsson med 500 kronor ävensom före detta arbetarna Nils Reinhold Nordberg och Erik Gustaf Carlsson med 400 kronor.

14:o) I en till riksdagen avlåten, den 11 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 183, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att envar av nedannämnda änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori, nämligen Elfrida Axelina Jarl samt Maja Lisa Lönnqvist, Hulda Fredrika Johansson, Carolina Vilhelmina Carlsson, Anna Stolt, Augusta Maria Amalia Pettersson och Emma Lovisa Törngren må — änkan Jarl från och med den 1 april 1920 samt de övriga från och med den 1 januari 1921 — under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition av riksdagen bifallits.

15:o) I en den 18 mars 1921 avlåten proposition, nr 222, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att korpralen vid Tjusts båtsmanskompani nr 82 Törngren må från och med månaden näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin anställning, under sin återstående livstid å all-

männa indragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension med sådant belopp, att enligt reglementet den 26 oktober 1838 och cirkuläret den 20 november 1860 samt kungörelserna den 30 oktober 1914 och den 29 augusti 1919 honom tillkommande pensionsförmån tillsammans med tilläggspensionen uppgår till 400 kronor, under iakttagande att Törn-gren, med avstående av honom såsom avskedad båtsman tillkommande dyrtidstillägg, å nämnda pensionsbelopp må äga uppbära dyrtidstillägg i enlighet med vad för f. d. befattningshavare i statens tjänst i allmänhet är eller må bli stadgat.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

III. Ang. socialdepartementet.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 259, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre sysslomannen vid Lunds hospital och asyl Johan Hugo Hjalmar Windahls änka Helena Emerentia Windahl, född Nathorst, må, räknat från och med den 1 november 1920, under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 800 kronor.

Med återopande av de i statsrådsprotokollet anförda skäl får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

IV. Ang. ecklesiastikdepartementet.

17:o) I en till riksdagen den 18 mars 1921 avlåten proposition, nr 271, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till lappmannen Johannes (Johan) Olofsson Turi må från och med den 1 juli 1921 under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå understöd till belopp av 600 kronor för år räknat, dock utan rätt för honom att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående Turis förtjänster om utforskning och beskrivning av lapparnas liv och seder samt då Turi, av ålder och sjukdom försvagad, nu synes befinna sig

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 14 saml. Nr 321—323.

i nödtillstånd, anser riksdagen sådana särskilda omständigheter föreligga, att även riksdagen ansluter sig till förslaget om beviljande av ett årligt understöd åt honom. Beträffande beloppet av detta har riksdagen icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har sålunda bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

18:o) I två inom riksdagen väckta likalydande motioner har hemställt, »att riksdagen måtte besluta om årlig pension av ettusen kronor till smeden och fornforskaren Per Edholm i Bjärträ socken, Ångermanland, under hans återstående levnad».

Med hänsyn till Edholms långvariga verksamhet i den svenska fornforskningens tjänst har riksdagen anslutit sig till förslaget om beordrande åt honom av ett understöd av statsmedel. Detta understöd har, på sätt statskontoret uti ett i ärendet avgivet yttrande ifrågasatt, bestämts att utgå med samma belopp och under samma villkor som det under nästföregående punkt omförmälda understödet åt lappmannen Turi. Understödet har anvisats å allmänna indragningsstaten att utgå från och med ingången av år 1921.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motioner, medgivit, att till smeden och fornforskaren Petrus (Per) Edholm, Bjärträ, må från och med ingången av år 1921 under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå understöd till belopp av sexhundra kronor för år räknat, dock utan rätt för honom att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

V. Ang. handelsdepartementet.

19:o) I en till riksdagen den 21 januari 1921 avlåten proposition, nr 40, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören hos kommerskollegium Karl Oskar Larsson må från och med månaden näst efter den, vari under år 1921 avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta, utöver honom författningsenligt tillkommande pension å 2,000 kronor för år, en tilläggs pension av 3,000 kronor årligen.

Visserligen torde, såsom av statsrådsprotokollet framgår, Larssons nuvarande tjänst hos kommerskollegium i pensionshänseende icke kunna betraktas såsom samma befattning som den, vilken han tidigare inne-

haft i generaltullstyrelsen. Då emellertid, enligt vad riksdagen inhämtat, de båda befattningarna med avseende på tjänstgöringen i själva verket varit förenade med samma åligganden, har riksdagen ansett sig böra om än med tvekan bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om beredande av tilläggs pension åt Larsson.

Riksdagen har sålunda bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 14 juni 1921.

Med undersåtlig vördnad.